

Wrocław, 5 listopada 2016 r.

mgr Dominika Kuźnicka
Katedra Prawa Konstytucyjnego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

**Zasady zaliczenia oraz program ćwiczeń z przedmiotu „Prawo Konstytucyjne” Niestacjonarne
Studia Prawa grupa 1 i 2**

Szanowni Studenci,

w niniejszym dokumencie znajdziecie szczegółowy program ćwiczeń z przedmiotu „Prawo Konstytucyjne” opracowany w oparciu o Sylabus zatwierdzony przez Waszego egzaminatora i wykładowcę. Ćwiczenia prowadzone na uczelni wyższej mają przede wszystkim na celu przygotowanie Was w najszerszym możliwym zakresie do egzaminu końcowego oraz wykonywania zawodu zgodnego z kierunkiem studiów. Jednocześnie ćwiczenia te nie przyniosą spodziewanego rezultatu, jeżeli nie będziecie się do nich rzetelnie przygotowywać samodzielnie. W związku z tym materiał został podzielony na dwie części:

- A. **Samodzielna praca studenta.** To część materiału, którą musisz poznać i opanować przed rozpoczęciem ćwiczeń, tak aby móc wziąć w nich aktywny udział. Z reguły otrzymasz polecenie, aby przygotować na podstawie przeczytanego materiału krótką wypowiedź pisemną, którą następnie będziesz musiał zreferować na forum grupy. Rzetelnie przygotowując się do ćwiczeń ułatwisz sobie oraz Kolegom i Koleżankom pracę podczas ćwiczeń. Jeśli tego nie zrobisz utrudnisz realizację programu, spowolnisz dyskusję i rozwiązywanie zleconych podczas ćwiczeń zadań, uniemożliwisz omówienie najciekawszych i najtrudniejszych zagadnień. Inaczej mówiąc: tracisz cenny czas nie tylko własny. Ponadto możesz również zostać wezwany do zaliczenia nieopanowanego materiału na konsultacjach pod rygorem nieotrzymania pozytywnej oceny z zimowego programu ćwiczeń.

Zakres materiału oraz zadania, które będziesz zobowiązany przygotować na zajęcia, znajdziesz w tym dokumencie.

- B. **Praca na ćwiczeniach.** Ćwiczenia odbywają się zgodnie z ustalonym harmonogramem, który bieżąco wyświetla się na Twoim koncie USOS (możesz go również zsynchronizować ze swoim kalendarzem osobistym, instrukcja znajduje się na stronie internetowej Wydziału). Zagadnienia będą omawiane zgodnie z rozpisany poniżej programem. Podczas ćwiczeń możesz korzystać z własnych notatek, materiałów źródłowych, aktów prawnych zarówno w wersji tradycyjnej jak i elektronicznej. Jednocześnie zalecam korzystanie z aktów normatywnych w formie tradycyjnej. Ułatwi to robienie notatek, zakreślanie omówionych artykułów oraz bieżące śledzenie dyskutowanych zagadnień.

Na zajęciach możesz korzystać z wspomnianych wyżej źródeł. Konieczne jest jednak, abyś zapoznał się z nimi przed ich rozpoczęciem, poznał ich treść i systematykę, tak abyś z łatwością się po nich poruszał i wyszukiwał informację.

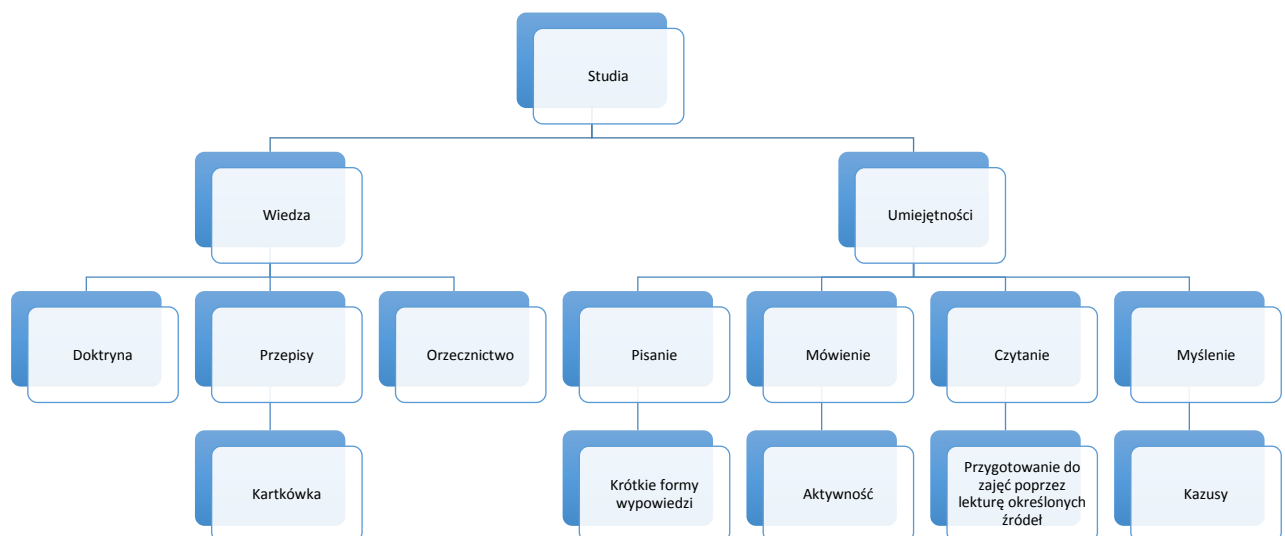
Do zagadnień, których nie zdążymy omówić na danych zajęciach już nie wrócimy, w związku z tym konieczne będzie ich samodzielne opanowanie.

Twoja aktywność na ćwiczeniach będzie doceniona. Najbardziej aktywne osoby zostaną nagrodzone plusami (+). Każdy plus może zostać zamieniony na życzenie studenta na jeden dodatkowy punkt na okresowych kartkówkach bądź kolokwium końcowym. Zamiany można dokonać jedynie w ciągu tygodnia od ogłoszenia wyników kartkówki/kolokwium. Późniejsza zamiana nie będzie możliwa. Każdy ze studentów sam może zdecydować kiedy i ile plusów wykorzysta, przesyłając w określonym powyżej terminie maila do prowadzącego ćwiczenia.

ZASADY ZALICZENIA ĆWICZEŃ

- 1) Dopuszczalna 1 nieobecność – każde następne opuszczone ćwiczenia należy odrobić na konsultacjach w terminie ustalonym wspólnie z prowadzącym zajęcia
- 2) Ocena z testów kontrolnych sprawdzających znajomość aktów normatywnych i materiału przerobionego na ćwiczeniach. Ilość kartkówek będzie uzależniona od zaangażowania grupy podczas ćwiczeń
- 3) Ocena z debaty *quasi*-oksfordzkiej
- 4) Opracowanie 5 zagadnień egzaminacyjnych odpowiadających programowi ćwiczeń zgodnie z zasadami ustalonymi przez Uniwersytet Wrocławski dla prac licencjackich i magisterskich. Opracowanie powinno zostać zdane prowadzącej na przedostatnich ćwiczeniach. Opracowania zdane w późniejszym terminie nie będą sprawdzone a w konsekwencji- nie zostaną ocenione.
- 5) Pozytywna ocena z kolokwium przeprowadzanego na ostatnich zajęciach.

Końcowa ocena stanowić będzie średnią arytmetyczną uzyskanych ocen. Jeżeli ocena będzie się wahała będziesz mógł zostać wezwany do przedstawienia wszystkich przygotowanych w trakcie semestru wypowiedzi pisemnych. Ostateczna decyzja co do wystawionej oceny i rozstrzygnięcie wątpliwości przysługuje prowadzącej na podstawie oceny pracy i nastawienia studenta do przedmiotu w ciągu całego semestru. W semestrze zimowym ocena nie będzie ona wpisana do protokołu, jednak zostanie odnotowana i uwzględniona przy wystawianiu oceny końcowej w semestrze letnim.

PROPONOWANA LITERATURA PODSTAWOWA

Poniżej znajdziesz spis proponowanej literatury podstawowej. Nie musisz kupować wszystkich poniższych pozycji. Możesz wybrać te, które są dla Ciebie najbardziej przystępne.

- 1) „Prawo konstytucyjne”, B. Banaszak, Warszawa 2016;
- 2) „Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu”, L. Garlicki, wyd. 16
- 3) „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej: komentarz”, B. Banaszak, Warszawa 2012 r.;
- 4) „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku. Komentarz” (T. I-V), Warszawa 1999 r., 2001 r., 2003 r., 2005 r., 2007 r.,
- 5) „Konstytucja RP. Komentarz” M. Safjan (red.), 2016 r.

AKTY PRAWNE

Podstawowym aktem prawnym niezbędnym w trakcie ćwiczeń będzie Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto podczas niektórych zajęć konieczne będzie korzystanie również z innych aktów prawnych. Pamiętaj, aby zawsze posiadać aktualne teksty ustaw. Znajdziesz je na stronie www.isap.sejm.gov.pl oraz www.dziennikiurzedowe.gov.pl. Koniecznie pobieraj teksty ujednolicone, a nie jednolite!

RAMOWY PROGRAM ĆWICZEŃ

1. Zagadnienia wprowadzające, rola Konstytucji jako źródła prawa
2. Gwarancje konstytucyjności prawa i źródła prawa cz. 1
3. Źródła prawa cz. 2
4. Zasada demokratycznego państwa prawa
5. Kolokwium i debata

KONTAKT

W razie pytań, wątpliwości bądź problemów z prawem konstytucyjnym lub organizacją ćwiczeń zapraszam do kontaktu:

- w terminie i w godzinach konsultacji (ich aktualny wykaz znajduje się na mojej stronie osobistej) w gabinecie 519 w budynku A

-e-mailem na adres dominika.kuznicka@uwr.edu.pl jedynie za pomocą konta wydziałowego. Zastrzegam sobie możliwość nieodpowiadania na anonimowe wiadomości. W sprawach organizacyjnych dotyczących całej grupy proszę o kontakt starostę grupy bądź inną wyznaczoną osobę.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM ĆWICZEŃ

Zajęcia nr 1

Program ćwiczeń:

1. Organizacja ćwiczeń
2. Ustrój państwowy
3. Transformacja ustrojowa w Polsce
4. Pojęcie Konstytucji
5. Cechy szczególne Konstytucji
6. Funkcje Konstytucji
7. Wykładnia i stosowanie Konstytucji

Literatura:

1. E. Łętowska, „*Po co ludziom Konstytucja?*”, Warszawa 1994, str. 185-196, [publikacja dostępna na stronie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka](#)
2. B. Banaszak, „*Prawo konstytucyjne*”, 2016 r. str. 1-82
Lub
3. L. Garlicki, „*Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*”, Warszawa 2016 r., str. 23-57

Akty prawne:

1. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Orzecznictwo:

1. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2005 r. K 18/04 - proszę szczególnie zwrócić uwagę na rozważania dot. preambuły Konstytucji

Praca własna studenta

Zapoznaj się ze wskazaną literaturą i orzecznictwem i odpowiedz w formie pisemnej (wypowiedź do 4000 znaków) na jedno z poniższych pytań:

1. W jaki sposób Konstytucja wpływa na codzienną rzeczywistość obywateli Polski?
2. Jakie cechy powinna posiadać ustawa zasadnicza aby mogła być uznana za dobrą, pożyteczną i trwałą? Czy polska Konstytucja spełnia te przesłanki? Uzasadnij swoją wypowiedź.

Zajęcia nr 2

Program ćwiczeń:

1. Gwarancje konstytucji

- a) System pozaparlamentarny
 - b) System parlamentarny
 - c) Trybunał Konstytucyjny
2. Źródła prawa
 3. Akty prawa międzynarodowego – multicentryczność źródeł prawa

Literatura:

1. P. Mijał, „*Kiedy pytać trybunały?*”, MOP 2006 nr. 3.
2. B. Banaszak, „*Prawo konstytucyjne*”, 2016 r. str. 82-136
Lub
3. L. Garlicki, „*Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*”, Warszawa 2016 r., str. 141-151, 165-173

Akty prawne:

1. Konstytucja RP
2. Ustawa z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych
3. Regulamin Sejmu
4. Regulamin Senatu

Orzecnictwo:

1. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2005 r. K 18/04
2. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 lipca 2007 r., sygn. akt I OSK 1193/06

Praca własna studenta

Zapoznaj się ze wskazaną literaturą i orzecnictwem i odpowiedz w formie pisemnej (wypowiedź do 4000 znaków) na jedno z poniższych pytań:

1. Na czym Twoim zdaniem polega multicentryczność systemu prawa?
2. Czy zawarte w ustawie zasadniczej gwarancje konstytucyjności prawa są skuteczne?

Zajęcia nr 3

Program ćwiczeń:

1. Kartkówka
2. Ustawa
 - a) Pojęcie i cechy ustawy
 - b) Procedura ustawodawcza
 - c) Ustawa o zmianie Konstytucji
3. Rozporządzenia
4. Akty prawa miejscowego

5. Akty o charakterze wewnętrznym

Literatura:

1. M. Kordela, *Aksjologia źródeł prawa*, „Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny”, Nr 2/2016 – [artykuł dostępny online](#)
2. B. Banaszak, „*Prawo konstytucyjne*”, 2016 r. str. 136-177
Lub
3. L. Garlicki, „*Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*”, Warszawa 2016 r., str. 151-165

Akty prawne:

1. Konstytucja RP
2. Ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych

Orzecznictwo:

1. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 1999 r., sygn. akt K 4/99
2. Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 października 2003 r., sygn. akt II SA/Po 1150/03.

Inne źródła:

1. Tworzenie i konsultowanie rządowych projektów ustaw. Raport z badania nad sposobem prowadzenia konsultacji publicznych i tworzenia dokumentów towarzyszących rządowym projektom ustaw w 2012 roku – [publikacja dostępna online](#)

Proszę o zapoznanie się z rozdziałem I („Najważniejsze wnioski i rekomendacje”) oraz (dla chętnych) rozdziałem III („Jakość rządowych projektów ustaw ze względu na udokumentowane procedury oceny skutków regulacji i konsultacji publicznych”).

Praca własna studenta

Zapoznaj się ze wskazaną literaturą i orzecznictwem i odpowiedz w formie pisemnej (wypowiedź do 4000 znaków) na jedno z poniższych pytań:

1. W jaki sposób obywatele mogą wziąć udział w procesie stanowienia prawa? Czy narzędzia, z których mogą korzystać są skuteczne? Jakie ustawy zostały uchwalone w wyniku zaangażowania obywateli?
2. Jakie cechy powinien mieć akt prawa miejscowego? W jaki sposób różni się od ustawy?

Zajęcia nr 4

Program ćwiczeń:

1. Zasada demokratycznego państwa prawnego
2. Wstęp do pozostałych zasad w Konstytucji RP

Literatura:

1. D. Cendrowicz, „*Sytuacja prawna jednostki we współczesnym demokratycznym państwie prawa a proces prywatyzacji zadań publicznych*”, „Ze studiów nad prawem, administracją i ekonomią”, t. 6 2014 r. - [publikacja dostępna on-line w bibliotece cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego](#)
2. B. Banaszak, „*Prawo konstytucyjne*”, 2016 r. str. 177-192
Lub
3. L. Garlicki, „*Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*”, Warszawa 2016 r., str. 76-82

Akty prawne:

1. Konstytucja RP

Orzecznictwo:

1. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 października 2016 r., sygn. akt K 24/15

Inne źródła:

1. Proces prawotwórczy w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego dotyczące zagadnień związanych z procesem legislacyjnym str. 7-29 [publikacja dostępna online](#)

Praca własna studenta

Zapoznaj się ze wskazaną literaturą i orzecznictwem i odpowiedz w formie pisemnej (wypowiedź do 4000 znaków) na jedno z poniższych pytań:

1. W jaki sposób orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego wpłynęło na rozwój zasady demokratycznego państwa prawa?
2. W jaki sposób zasada demokratycznego państwa prawa wpływa na sytuację obywateli RP?

Zajęcia nr 5

Program ćwiczeń:

1. Kolokwium
2. Debata *quasi*-oksfordzka „Obywatele RP mają duży wpływ na kształtowanie rzeczywistości społecznej w Polsce”

Zasady przeprowadzenia debaty *quasi*- oksfordzkiej

W debacie biorą udział:

1. **Marszałek** - prowadzi całą debatę, decyduje która osoba ma prawo mówić, może przerwać przemowę, dba o kulturę słowa, poziom debaty, informuje wszystkich uczestników o jej wyniku i krótko ją podsumowuje
2. **Sekretarz** – informuje przez określony znak, o: -zbliżającym się końcu przemowy (30 sekund przed końcem), -zakończeniu przemowy
3. **Mówcy** – od 2 do 3 mówców po stronie Propozycji, od 2 do 3 mówców po stronie Opozycji: pierwsi mówcy mają za zadanie zdefiniować tezę debaty oraz podać kilka najważniejszych argumentów, -drudzy mówcy mają za zadanie podać nowe argumenty rozszerzając stanowisko strony i mogą odnieść się do wypowiedzi oponentów, trzeci mówcy mają za zadanie przede wszystkim podważać argumentację strony przeciwnej oraz podsumować całą argumentację swojej strony, mogą ewentualnie podać dodatkowe argumenty
4. **Eksperci** – mają za zadanie przedstawić stanowiska innych podmiotów życia społecznego, ich liczba będzie zależać od ilości uczestników debaty
5. **Jury** – przyznając punkty decyduje, która strona wygrała debatę

Zasady debaty

1. Debata toczy się wokół określonej tezy, której broni strona Propozycji, a którą próbuje obalić strona Opozycji.
2. Podział ról nastąpi przed rozpoczęciem debaty przez losowanie. Studenci będą mieli 5 minut na przygotowanie wypowiedzi i konsultacje
3. Debatę otwiera Marszałek
4. Debatę zawsze rozpoczyna 1 mówca strony Propozycji. Następnie, naprzemiennie wypowiadają się mówcy poszczególnych stron (1 mówca P->1 mówca O -> 1 mówca P-> 2 mówca O etc.). Debatę kończy ostatni mówca Opozycji
5. Każdy z mówców ma 2.5 minuty na swoje wystąpienie. W tym czasie musi wygłosić swoją przemowę oraz przyjąć odpowiednią liczbę pytań/informacji. Czas nie jest zatrzymywany.
6. Ostatnie 30 sekund każdego z wystąpień jest tak zwanym "czasem chronionym". Oznacza to, że od momentu wskazania przez Sekretarza, że do końca wystąpienia zostało pół minuty, mówcy nie można zadawać kolejnych pytań/informacji. Jeśli chęć wprowadzenia pytania/informacji zostanie zasygnalizowana wcześniej, mówca ma obowiązek udzielania głosu oponentowi (jeśli nie uczynił tego wcześniej). W sytuacji, w której sygnalizacja zostanie poczyniona wcześniej, a mówca przeczeka do czasu chronionego i nie przyjmie pytania, zostanie ukarany punktami ujemnymi.
7. Każdy mówca podczas swojej wypowiedzi musi przyjąć co najmniej 1 pytanie/informacje od strony przeciwnej (jeżeli takowe padną). Podczas swojej przemowy, to mówca decyduje od kogo chce przyjąć pytanie/informację poprzez wskazanie ręką odpowiedniej osoby. Orator komunikuje chęć zadania pytania/informacji poprzez podniesienie ręki. Następnie zadaje pytanie lub podaje informację (krótko – maksymalnie 2 zdania).

8. Po zakończeniu tej części debaty do głosu dochodzą Eksperti. Każdy ekspert ma 1,5 minuty na swoją wypowiedź w trakcie której może zadać jedno pytanie jednej ze stron. Mówcy odpowiadają na zadane pytanie w ciągu 1 minuty.
9. Po zakończonej debacie Jury poprzez głosowanie podejmuje decyzje o zwycięzcy debaty. Decyzja podlega uzasadnieniu (feedback).

Wykaz zagadnień do opracowania w ramach programu ćwiczeń:

1. Miejsce prawa konstytucyjnego w systemie prawa
2. Pojęcie ustroju państwa
3. Pojęcie zasad ustroju politycznego państwa
4. Zasady naczelne ustroju RP
5. Zasada demokratycznego państwa prawa (aspekt materialny i formalny)
6. Zasady wynikające z pojęcia demokratycznego państwa prawa w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego
7. Zasada hierarchicznej budowy systemu źródeł prawa
8. Zamknięty i otwarty system źródeł prawa w Konstytucji RP
9. Znaczenie terminu „konstytucja”
10. Zasada nadrzędności Konstytucji w systemie źródeł prawa
11. Funkcje Konstytucji
12. Cechy szczególne Konstytucji
13. Normy konstytucyjne
14. Bezpośrednie stosowanie Konstytucji
15. Procedura zmiany Konstytucji RP
16. Miejsce źródeł prawa międzynarodowego w systemie prawa wewnętrznego RP
17. Koncepcja multicytryczności źródeł prawa
18. Źródła prawa krajowego a źródła prawa wspólnotowego (pierwotne i pochodne)
19. Pojęcie i cechy ustawy
20. Ustawa referendalna
21. Pojęcie, rodzaje i cechy rozporządzenia

W razie pytań bądź wątpliwości zachęcam do kontaktu.

Pozdrawiam,

Dominika Kuźnicka